

KOULUSSA KOKO PÄIVÄ

Poninhäntäpäiset tytöt hyppelevät ruutua koulun käytävällä. Avonaisesta ovesta nurkan takaa kuuluu lasten puhetta. Ryhmä tokaluokkalaisia parveilee opettajansa ympärillä kysellen neuvoja. 2 B -luokassa on meneillään käsityötunti ja kaikki ovat työn touhussa.

- Ope, ope! Toi sano, et mun nukke näyttää ihan possulta!

- Mutta eihän sillä ole vielä hiuksiakaan, eikä kasvoja ole maalattu, lohduttaa opettaja **Maarit Juvonen-Hentunen**.

Pari poikaa tekee pistoja vohvelikan-kaalle, muu luokka jatkaa paperimassanukkiä tekemistä. Oppilaiden koulupäivä on lopuillaan, mutta siihen on mahtunut monenlaista puuhaa.

Keljon ala-aste on yksi seitsemästä pilottikoulusta, jotka ovat mukana valtakunnallisessa kokonaiskoulupäiväprojektissä. Kokeilussa tarjotaan lapsille avointa ja perheille maksutonta ohjattua harrastustoimintaa koulun tiloissa.

Projektin tavoitteena on ehkäistä

lasten ja nuorten kehitysongelmia ja syrjäytymisvaaraa. Etenkin pitkät iltapäivät ilman aikuista altistavat lapsen peloille, masennukselle ja huonolle seuralle, kuten hankkeen äiti, psykologian professori **Lea Pulkkinen** on varoitellut.

Sitran ja suuryritysten rahoittama hanke on kaksivuotinen ja toteutetaan yhdessä Jyväskylän yliopiston kanssa.

Siesta-aikana ei nukuta

Kokeilukouluissa työpäivän rakennetta on muutettu siten, että keskellä päivää pidetään kolmen vartin mittainen tauko, siesta. Sen aikana oppilaat saavat puuhata ulkona, pelata tietokoneilla tai käydä koulun kirjastossa. Pianonsoittoakin voi harjoitella henkilökohtaisesti opettajan johdolla.

- Kun on pitkä siesta ehtii olla ulkona ja puuhata kaikkee. Mut ei me nukuta, niin kuin Espanjassa, **Pietari** huomauttaa.

Iltapäivällä oppituntien jälkeen lapset

Keljon koulun ovien avautuessa aamukahdeksalta ensimmäiset oppilaat pyrkivät sisään. Ensimmäinen oppitunti alkaa vasta yhdeksältä, mutta sitä ennen voi leikkiä ulkona, lukea kirjaa, piirtää tai tehdä läksyjä aamukerhossa. Keljon ala-aste on mukana kokeilussa, jossa lasten ei tarvitse viettää yksin myöskään iltapäiviään.

RITA HEINO JA SARI OHRANEN
KUVAT PIRITTA PESONEN

Kokeilussa tarjotaan lapsille avointa ja perheille maksutonta ohjattua harrastustoimintaa koulun tiloissa.

Välillä liikuntakerholaisten on pakko malttaa kuunnella opettajan ohjeita.

voivat jälleen valita mieleisensä harrastuskerhon. Tarjolla on mm. liikuntaa, englannin opiskelua, käsitöitä, bändiharjoituksia ja musikaalikerho.

- Hanke on loistava mahdollisuus, jossa voidaan kerrankin tehdä mitä lapset haluavat. Tutut toverit ja opettaja turvallisessa koulussa madaltavat kynnystä harrastuksen aloittamiseen. Kerho laajentaa sosiaalista piiriä, parantaa vuorovaikutustaitoja ja opettaa toimimaan ryhmässä. Näin se ehdottomasti ehkäisee koulukiusaamista, sillä on vaikeampi kiusata, kun tuntee toisen jostain, arvioi Maarit Juvonen-Hentunen.

Ilta jää perheen yhteiseksi ajaksi

Kapeat puuportaat johtavat opettajainhuoneeseen, jossa rehtori **Reijo Moilanen** pahoittelee ympärillä olevaa hyöriää. Parinsadan oppilaan koulussa riittää organisoimista.

- Kerhot ovat lisänneet niiden lasten harrastusmahdollisuuksia, joiden vanhemmat eivät niitä syystä tai toisesta pysty tarjoamaan. Kun lasten harrastukset ovat heti koulun jälkeen ja koulun tiloissa, lapsia ei tarvitse erikseen kuskata harrastuksiin, vaan ilta jää perheen yhteiseksi ajaksi, Moilanen sanoo ja toivoo kokonaiskoulupäivän laajenevan valtakunnalliseksi.

Rehtori on samaa mieltä Lea Pulkisen kanssa siitä, että tulevaisuuden yhteiskunta ei tarvitse vain osaavaa työvoimaa, vaan mukavia ihmisiä, jotka ottavat toisiaan huomioon ja ovat yhteistyökykyisiä.

- Kerhotoiminta on positiivisella tavalla paluuta vanhaan, sillä lamavuosina kerhoista luovuttiin, rehtori Reijo Moilanen toteaa.

Harrastuksista palkitsevia kokemuksia

Tam-Tam-Ta-Ta-Tam...Rytmikäs rummutus kutsuu luokkaan. Oppilaat ovat kerääntyneet piiriin paukuttamaan eksoottista soitinta, djembe-rumpua. Viereisessä luokassa bändikerholaiset tapailevat Mombasan säveliä ja kauempaa englannin luokasta kuuluu taukoamaton puheensorina.

Professori Lea Pulkisen mukaan hyvä ja pitkäjänteinen ohjaus lasta kiinnostavassa harrastuksessa antaa paljon mielihyvää ja palkitsevia kokemuksia. Ne helpottavat myös riskialtista yläasteelle siirtymistä.

- Tärkeä tavoite on saavutettu, jos koulu pystyy auttamaan vaaravyöhykkeessä olevaa lasta löytämään harrastuksen, jolla syrjäytyminen estetään, uskoo rehtori Moilanen.

Kasvattamiseen tarvitaan koko kylä

Ihmisen sosiaalinen pääoma kehittyy kotona, eikä perhettä voi korvata mikään. Kodin ohella kasvattamiseen tarvitaan koko kylä, sillä hyvä elämä on elämistä yhteisössä – osana yhteisöä. Suku ja kyläyhteisö ovat olleet tärkeimmät ryhmät sosiaalisessa verkostossa, mutta nyttemmin ne tuntuvat kadonneen yhteiskunnasta, eikä niitä korvaamaan ole muodostunut instituutiota, joka opettaisi kasvaville lapsille yhteisöllisyyttä.

Mukava-hankkeessa kehitellään uudenlaista kyläyhteisöä yritysten tuella. Työpaikkahan on nykyisin samanlainen identiteetin ja aseman määrittäjä kuin kyläyhteisö ennen. Yritykset ovat siis osaltaan vastuussa myös perheiden hyvinvoinnista ja lasten sosiaalisesta kehitymisestä.

Tuntevatko yritykset todellakin näin hyvin yhteiskunnallisen vastuunsa? Onko hankkeen rahoittaminen sittenkin vain pitkän tähtäimen strategista suunnittelua, panostusta sosiaalisesti lahjakkaiden työntekijöiden kasvattamiseksi? Vai ovatko lapset ja heidän elinympäristönsä ehkä yksi markkinointikanava tai sponsoroitinkohde, jossa tuotetta asemoidaan vanhempien ja tulevaisuuden kuluttajien mieliin? Ettei yritysten mukana olo ole sittenkin hyvän omantunnon ostamista paljon aikaa töissä käyttäville, urapaineiden alla taisteleville vanhemmille?

Päähäni on iskostunut malli, jossa yritykset tavoittelevat ainoastaan omaa etuaan ja kansanedustajat säästävät hyvät tekonsa vaalien alle.

Onneksi se on vain skeptisen kauppatieteilijän uskon puutetta. Koko Mukava-hanke on saanut alkunsa eduskunnan tulevaisuusvaliokunnassa. Mukana olevat kansanedustajat antavat pyyteettömän panoksensa projektin onnistumiseksi ja yritykset tukevat hanketta taloudellisesti ilman varsinaista mainosarvoa.

Kiitos kansanedustajille ja yrityksille itsekkyuden aikakautena yhteisen hyvän ajamisesta. Hankkeen tulevaisuutta ajatellen on kuitenkin pidettävä mielessä, että vaalit ovat tulossa ja tuskin mikään yritys nauttii liiasta yhteiskunnallisesta arvostuksesta – itsekkyys on aina valmis nostamaan rumaa päätään. Yhteisten eettisten pelisääntöjen sopiminen on siis paikallaan, kaikkien edun vuoksi, ihan vaikka vain esimerkkinä lapsille.

MARI OKSALA